

Norbera izatea ahaztu

DIANA FRANCO

Oso gogoko dut zientzia fikzioa, genero honetan istorioak oso modu aldrebesean kontatuak izaten badira ere. Fikzioa erabiliz, dugun errealitate konplexua azaltzeko edota eraldatzeko modu berriak lantzen dira. Ocativa E. Butler zientzia fikziozko idazleak, elkarrizketa batean, idazteko trebezia izateko idazketa lantegiak hartzea oso ongi etorri zitzaiola esan zuen. Nire herrian holako lantegi bat suertatuenez, izena eman dut. Bertako irakasle Miren Amurizak gomendio bat partekatu du: idaztea entzutea dela, eta horretan nabil, dena ondo entzuten, nire barruko mundutik apur bat irteten. Entzute horretan, Spidermanen pelikuletako bat ikusten nengoela, Octopusi honakoa entzun nion esaten bere burmuinean txertatuak zituen tentakulu bionikoak deskonektatu zizkiontenean: "Ahaztua nuen ni izatea zer zen". Askotan izan dut sentimendu hori, nire bizitzaren kontrola galtzearen sentsazioa, batez ere denbora faltari oso lotuta. Denborarik gabe, automata baten gisan ibili izan naiz bizitzako zenbait alditan.

Baina Octopusen esaldi horrek oraingoan beste leku batera eraman ninduen, gaur egun adimen artifiziala erabiltzen dugun moduetara, esperientziatik aldentzen gaituena. Ez dut argi erosotasunagatik, dibertsioagatik, segurtasun ezagatik edo aldagai horien guztien nahasketagatik ematen den dinamika hau, baina zenbait pertsonen adimen artifizialari dena galdetzeko joera dutela hauteman dut: zein arropa jartzea gomendatzen didazu gaur? Zein bazkari egin dezaket titudan elikagai hauekin? Zer nolako plana da aproposa eguraldi honekin? Zein da entzun behar dudana musika? Zein da komeni zaidan komuneko papera?

Dinamika honek adimen artifizialaren esperientzian oinarritutako bideak esploratzeko aukerak zabaltzen dituen bitartean, bizitzarako garrantzitsuak diren zenbait esperientziatik aldentzen gaituztela uste dut, hala nola erabakiak hartzetik datozen porrotak, arrakastak eta ikasketak. ●

Lapurreta adimentsua

AXIER LOPEZ

AEBetako zortzi egunkarik salaketa bat batera aurkeztu dute Adimen Artifiziala garatzen ari diren bi enpresa nagusien aurka. Biak estatubatuarrak dira eta oso ezagunak: OpenAI eta Microsoft. Komunikabideek argudiatu dutenez, multinazional teknologiko horiek "milioika artikulu eta albiste lapurtu dituzte eta lapurtzen jarraitzen dute", egile-eskubideek babestuta egonik ere, baimenik eskatu gabe eta ordaindu gabe. Esan gabe doa, datu lapurreta hori guztia ChatGPT eta Pilot gisako Adimen Artifizial sortzailearekin lotutako tresnak entrenatzeko bideratzen ari direla.

Salaketa jarri duten zortzi egunkariak enpresa berekoak dira: Alden Global Capital, AEBetako egunkarien bigarren argitaratzailearik handiena. Haren jabetzakoak dira *The New York Daily News* eta *The Chicago Tribune*, beste askoren artean. Gisa horretako salaketak izan dira aurretik, adibidez esanguratsuenetako izan zen *The New York Times* egunkariak iazko urtearen amaieran jarritakoa, "lapurreta eredu" bera argudiatuta. Areago, urtearen hasieran, AEBetako hainbat hedabidek, hala nola *The New York Times* berak eta CNNk, zenbait programazio kode gehitu zuten beren webguneetan, OpenAIren GPTBot-en web-arakatzaila blokeatzeko eta, horrela, haien edukia automatikoki harrapatzea saihesteko.

"Microsoftek eta OpenAIk kazetarien, editoreen eta oro har egun-

karien, bereziki tokikoen, lanaren emaitza besterik ez dute hartzen, hori guztia langile horienganako inolako begirunerik izan gabe, eta are gehiago, lege-eskubide ororen gainetik", diote salatzaileek.

Hedabideez gain, Adimen Artifizialak sortzaile guztiei eragiten die. Algoritmoen atzean abusu bera baitago: multinazional horiek adimen artifiziala elikatze askotariko materiala lapurtzen dute Interneten. Harrapatzen duten oro datu bihurtzen dute, ondoren prozesatu eta salgai bilakatzeko, zerbait berria balitz legez. Nazioarteko araudia ez dago prestatuta prozesu horretarako, eta multinazional horiek oso jakitun dira horretaz. Zenbait enpresa handirekin kontratuak sinatuta badituzte ere –adibidez OpenAIk Espainiako Estatuan Prisa taldeko hedabideekin hitzarmena dauka haien edukia erabiltzeko–, egun sorkuntza artifizialak nagusiki lapurreta du oinarri. Elisabeth Pérez ilustratzaileak *ARGIA*ren 2.867 zenbakian adierazi zuenez, irudirako Midjourney edo testuetarako ChatGPT lapurretatik elikatzen dira. "Adimen Artifizial sortzailea etorkizuneko tresna dela esaten da, baina bere funtsa da iraganeko sormen lanak lapurtzea. Ez da ez erreminta ezta etorkizuneko ere". Kopiaren kopiaren kulturak bizi gaitu, eta horrek gero eta emaitza eskasagoak emango ditu. ●